

Lygių galimybių pažeidimai

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Vaiko teisės

Vaiko teisių apsaugos
kontrolierių įstaiga

Kontrolierius tiria skundus ne tik dėl valstybės, savivaldybės tarnautojų ar pareigūnų veiklos, bet ir dėl privačių įmonių, nevalstybinių institucijų bei organizacijų ir privačių fizinių asmenų veiksmų ar neveikimo, kai tai gali pažeisti vaiko teises ar jo teisėtus interesus.

www.vtaki.lt

vtaki@vtaki.lt

+370 521 07176

Darbo santykiai

Darbo ginčų komisijos prie VDI

Darbo ginčų komisija – privaloma ikiteisminio darbo ginčų nagrinėjimo institucija, sprendžianti individualius darbo ginčus bei kolektyvinius darbo ginčus dėl teisių.

www.vdi.lt

info@vdi.lt

+370 521 39772

Diskriminacija

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

Tarnyba tiria skundus dėl lygių galimybių pažeidimų ir diskriminacijos valstybės ir savivaldybių institucijose, organizacijose, švietimo įstaigose, darbo, prekių ir paslaugų srityje.

Lygių galimybių įstatymas saugo asmenis nuo diskriminacijos šiais pagrindais: lytis, rasė, tautybė, kalba, kilmė, socialinė padėtis, tikėjimas, įsitikinimai ar pažiūros, amžius, lytinė orientacija, negalia, etninė priklausomybė, religija, pilietybė.

Neapykantos kalba

Žurnalistų etikos inspektorius
tarnyba

Asmuo gali kreiptis į Tarnybą, jeigu visuomenės informavimo priemonėse pažeista asmens garbė ir orumas, asmens teisė į privataus gyvenimo apsaugą. Taip pat Tarnybai galima pranešti apie neapykantos kalbos atvejus.

www.zeit.lt

zeit@zeit.lt

+370 618 75748

www.lygybe.lt | lygybe@lygybe.lt | +370 706 63899

Neapykantos nusikaltimai ir smurtas

Policija

Asmuo, patyręs neapykantos nusikaltimą ar smurtą artimoje aplinkoje, turėtų kreiptis į Policijos pareigūnus.

Bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 skambinama tik tada, kai staiga iškyla reali grėsmė gyvybei, sveikatai, saugumui, aplinkai ar turtui ir kai pagalbos tarnybos turi nedelsdamos atvykti į nelaimės vietą bei suteikti skubią pagalbą.

Piktnaudžiavimas, biurokratizmas ir kankinimų prevencija

Seimo kontrolierių įstaiga

Asmenys turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės.

Seimo kontrolieriai taip pat atsakingi už nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose.

www.epolicija.lt | info@policija.lt | +370 527 19731

www.lrski.lt | ombuds@lrski.lt | +370 706 65105

Sąvokos

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Diskriminacija

Diskriminacija – tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

Netiesioginė diskriminacija – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Tiesioginė diskriminacija – elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Biurokratizmas

Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t.t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.

Priekabiavimas

Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

Lygios galimybės

Lygios galimybės – tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių įgyvendinimas nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

Neapykanta

Neapykantos nusikaltimas – nusikalstama veika, padaryta siekiant išreikšti neapykantą asmeniui dėl jo priklausymo tam tikrai grupei. Pavyzdžiui, dėl asmens priklausymo tam tikrai religijai, tautybei ir t.t.

Neapykantos kalba – bet kokia neapykantos ir prievartos, nukreiptos į asmenį ar jų grupę, kurstymo, skleidimo ar pateisinimo forma, pagrįsta tam tikrais požymiais, pavyzdžiui, lytimi, lytine orientacija, tautybe, kalba, socialine padėtimi, religija ar kita.